

Sygn. akt III Ca 35/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2014r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Wydział III Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący - Sędzia: SO Agnieszka Skrzekut (sprawozdawca)

Sędzia SO Ewa Adamczyk

Sędzia SO Katarzyna Kwilosz – Babiś

Protokolant: insp. Jadwiga Sarota

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2014r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa Ł. S.

przeciwko R. K. i K. W.

o ustanowienie rozdzielności majątkowej małżeńskiej

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Limanowej

z dnia 22 października 2013 r., sygn. akt III RC 45/13

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że nadaje mu treść:

„I. ustanawia z dniem 10 kwietnia 2014r. rozdzielność majątkową między pozwanymi małżonkami K. W. i R. K. z d. S., w miejsce wspólności majątkowej małżeńskiej wynikającej z małżeństwa zawartego przez nich w dniu 26 czerwca 1993r. w miejscowości J., nr aktu małżeństwa (...) wydany przez Urząd Stanu Cywilnego w J.;

II. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 577 zł tytułem kosztów procesu.”

2. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 380 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt III Ca 35/14

UZASADNIENIE

Powód Ł. S. złożył pozew przeciwko K. W. i R. K. o ustanowienie rozdzielności majątkowej z dniem wydania orzeczenia.

Wyrokiem z dnia 22.10.2013 r. Sąd Rejonowy w Limanowej powództwo to oddalił (pkt I), a koszty postępowania między stronami wzajemnie zniósł (pkt II).

Sąd Rejonowy ustalił, że K. W. i R. K. w dniu 26.06.1993r. w J. zawarli związek małżeński.

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Limanowej prowadzi postępowanie egzekucyjne z wniosku Ł. S.. Wniosek został złożony w dniu 13.12. 2012 r., sygn. akt Km (...)Przeciwko pozwanemu K. W.toczą się także inne postępowania egzekucyjne. W dniu 26.02.2013 r. dłużnik wpłacił kwotę 4 000 zł , która została podzielona przez komornika. Zaległości K. W.przeciwko wszystkim wierzycielom na dzień 21.10.2013 r., wynoszą łącznie 455 730,71 zł. Od dnia 01.10.2012 r. do dnia 21.10.2013 r. dłużnik uregulował łącznie kwotę 43 000 zł, płaci regularnie co miesiąc, w miarę możliwości. Jedynym majątkiem wspólnym pozwanych jest dz. ewid. nr (...)położona w W.o pow. 0,37 ha wraz z budynkiem mieszkalnym. W księdze wieczystej obejmującej tę nieruchomość wpisane jest ostrzeżenie o toczącym się postępowaniu egzekucyjnym z wniosku powoda Ł. S.. Nieruchomość obciążona jest hipoteką umowną kaucyjną w kwocie 100 000 zł na rzecz Banku Spółdzielczego w L., hipoteką umowną zwykłą w kwocie 104 913,41 zł na rzecz (...) Banku (...) S.A.Oddział w L.oraz hipoteką umowną kaucyjną w kwocie 31 474 zł na rzecz (...) Banku (...) S.A.Oddział w L.. K. W.pracuje za granicą, systematycznie wpłaca do komornika po 4 000 zł. Chce ubiegać się o kredyt, jednak musi mieć odpowiednią historię bankową. Pozwani z małżeństwa posiadają troje dzieci w wieku 18,13 i 8 lat.

W takim stanie faktycznym Sąd uznał powództwo za bezzasadne. W ocenie Sądu nie zostały spełnione przesłanki art. 52 § 1a kro. Powód nie wykazał, jaki jest majątek osobisty K. W., według jakich zasad ma miejsce odpowiedzialność majątkiem wspólnym za zobowiązania jednego z małżonków, jaka jest wartość należności i majątku osobistego małżonka będącego dłużnikiem. Ponadto zdaniem Sądu, powód nie uprawdopodobnił, że charakter wierzytelności wskazuje na to, że uzasadnione jest przypuszczenie, iż bardziej korzystne dla wierzyciela będzie zaspokojenie się z części majątku wspólnego, która przypadnie małżonkowi dłużnikowi po podziale, niż prowadzenie egzekucji z niektórych składników majątku wspólnego. Miał Sąd w tym zakresie na względzie, że nieruchomość stanowiąca majątek wspólny małżonków jest obciążona hipotekami, które wyprzedzają należności innych wierzycieli w toku egzekucji. Nie wykazał wreszcie powód, na jakich zasadach odbywa się odpowiedzialność małżonków z majątku wspólnego, a w szczególności czy występował o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika, zgodnie z art. 787 kpc.

O kosztach orzekł Sąd na zasadzie art. 100 kpc.

Wyrok ten zaskarżył w całości apelacją powód.

Zarzucił naruszenie:

- art. 233 § 1 kpc poprzez pominięcie dokumentów w postaci planów podziału sum uzyskanych w toku egzekucji prowadzonej wobec pozwanego w sprawie KM (...), z których wynika wzrost skali zobowiązań pozwanego, mimo jego dobrowolnych wpłat;
- art. 52 § 1a kro przez przyjęcie, że powód nie uprawdopodobnił, że zaspokojenie wierzytelności stwierdzonej tytułami wykonawczymi wymaga dokonania podziału majątku wspólnego pozwanych, w sytuacji gdy to pozwani nie wykazali, że pozwany dysponuje majątkiem, z którego może nastąpić skuteczne zaspokojenie długu powoda;
- art. 52 § 1a kro w zw. z art. 6 kc przez przyjęcie, że wierzyciel powinien wykazać według jakich zasad oraz w jakiej wysokości odpowiada dłużnik wobec wierzyciela oraz jaka jest wartość majątku odrębnego dłużnika, w sytuacji gdy to na dłużniku spoczywa ciężar wykazania, że posiada majątek osobisty, z którego mógłby się zaspokoić wierzyciel;
- błędne ustalenie, że skoro pozwany ma pracę za granicą i w miarę możliwości spłaca swoje zadłużenie, to posiada składniki, z których może nastąpić zaspokojenie powoda.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa, a ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona.

W pierwszym jednak rzędzie stwierdzić należy, że w sprawie nie zachodzą uchybienia, które Sąd Okręgowy bierze pod uwagę z urzędu, a których skutkiem byłyby nieważność postępowania – art. 378 § 1 kpc.

Sąd podziela ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego i przyjmuje je za własne. Stawiany w apelacji zarzut naruszenia art. 233 § 1 kpc sprowadza się zresztą w istocie nie tyle do kwestionowania prawidłowości tych ustaleń, co do wyprowadzenia w oparciu o nie błędnych wniosków oraz dokonania ich w sposób niepełny w oparciu o przedstawione dokumenty. Należy go zatem rozpatrywać pod kątem prawidłowości dokonanej przez Sąd I instancji oceny prawnej. W tym natomiast zakresie za słuszny uznać trzeba podnoszony przez apelującego zarzut naruszenia art. 52 § 1a kro. Zgodnie z dyspozycją tego przepisu wierzyciel jednego z małżonków może żądać ustanowienia rozdzielności majątkowej, jeżeli uprawdopodobni, że zaspokojenie wierzytelności stwierdzonej tytułem wykonawczym wymaga dokonania podziału majątku wspólnego małżonków.

Podzielić trzeba stanowisko apelującego, że powyższy warunek został przez niego spełniony. W sposób niezrozumiały wskazywał Sąd Rejonowy na brak wykazania rażącej dysproporcji pomiędzy majątkiem osobistym pozwanego a majątkiem wspólnym, ustalając jednocześnie, że majątek wspólny stanowi nieruchomością zabudowaną budynkiem, a pozwany pracuje za granicą, „chce ubiegać się o kredyt, jednak musi mieć odpowiednią historię bankową”. Z zeznań pozwanych wynika bowiem jednoznacznie, iż dłużnik K. W. nie posiada żadnych wartościowych przedmiotów wchodzących w skład majątku osobistego. W sytuacji zatem, gdy istnieje w/w majątek wspólny pozwanych, a majątek osobisty dłużnika przedstawia wartość zerową, stanowisko Sądu I instancji nie może zostać zaaprobowane.

Zważenia wymaga, że dla uprawdopodobnienia zgodnie z art. 243 kpc nie jest koniecznym zachowanie szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym. W przypadku art. 52 § 1a kro, wierzyciel nie musi zatem udowodnić, że zaspokojenie wierzytelności wymaga podziału majątku wspólnego. Nie jest tu wymagane w szczególności stwierdzenie bezskuteczności egzekucji przez umorzenie postępowania przez komornika (art. 824 § 1 pkt 3 kpc), czy też udowodnienie, że majątek osobisty małżonka dłużnika nie wystarczył na zaspokojenie należności.

Nadmiernego znaczenia w ocenie Sądu Okręgowego nadał Sąd Rejonowy okoliczności, że dłużnik wpłaca do komornika kwoty w wysokości po 4 000 zł. Fakt ten nie pozwala na przyjęcie, że wierzytelność apelującego, która opiewa na kwotę około 29 000 zł zostanie zaspokojona. Jak wynika z przedłożonej przez apelującego dokumentacji w ramach planu podziału tak wyegzekwowanej od pozwanego kwoty w lutym 2013 r. apelujący otrzymał jedynie kwotę 115, 70 zł, natomiast w maju 2013 r. w ogóle nie został zaspokojony. Wyłącznie na twierdzeniach pozwanego oparł się przy tym Sąd przyjmując, że wpłat w takiej wysokości pozwany dokonuje systematycznie.

Brak jest informacji co do tego aby pozwany dysponował jakimkolwiek majątkiem osobistym pozwalającym na zaspokojenie apelującego. Co więcej, jak wynika z dołączonego do apelacji wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa – Śródmieścia wydział XIV Karny z dnia 23.07.2012 r., sygn. XIV K 704/12/S pozwany podejmuje działania mające na celu ukrycie majątku. Wyrokiem tym pozwany został bowiem uznany winnym popełnienia przestępstwa z art. 300 § 2 kk polegającego na tym, że w celu udaremnienia wykonania wydanego w stosunku do niego przez Sąd Rejonowy w Siedlcach Wydział V Gospodarczy nakazu zapłaty z dnia 16.06.2010 r., sygn. akt GNc 692/10 udaremniał zaspokojenie swojego wierzyciela Ł. S., a to poprzez to, iż usunął i ukrył zajęta w dniu 13.12.2010 r. w toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego pod sygn. akt Km(...)przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...)w K. M. M.koparkę marki (...)żółtą o szacunkowej wartości 29 000 zł.

W świetle powyższego wyroku stwierdzającego naganne zachowanie dłużnika udaremniającego przeprowadzenie egzekucji i zaspokojenie należności wierzyciela, w ocenie Sądu Okręgowego, wniesienie przez wierzyciela niniejszego powództwa nie może być upatrywane jako szykanowanie pozwanych, która to okoliczność zawsze w sprawie opartej na treści art. 52 § 1 a kro, winna być wzięta pod rozwagę przez Sąd orzekający.

Bezzasadnie Sąd Rejonowy skupił się także na tym, że nieruchomości stanowiąca składnik majątku wspólnego pozwanych obciążona jest hipotecznie. Zasada przewidziana w art. 1025 § 1 kpc zaspokojenia w ramach egzekucji w pierwszej kolejności wierzytelności hipotecznych nie może stanowić jedynej skutecznej argumentacji dla stwierdzenia, że obowiązek uprawdopodobnienia, iż dla zaspokojenia apelującego zachodzi konieczność dokonania podziału majątku wspólnego nie został spełniony. Sąd Rejonowy opierając się na takim ogólnym stwierdzeniu, nie wziął tu pod uwagę przedmiotowo istotnych okoliczności z punktu widzenia niniejszej sprawy. I tak, w szczególności pominął, że wartość hipotek opiewa na kwotę 236 387, 41 zł. Wartość wszystkich długów pozwanego stanowi kwotę 455 730, 71 zł, w tym apelującego około 29 000 zł. Mając na względzie ceny rynkowe nieruchomości zabudowanych stwierdzić trzeba, że nawet po zaspokojeniu w pierwszej kolejności wierzycieli, których wierzytelności zostały zabezpieczone hipotecznie, realnym będzie zaspokojenie także należności samego apelującego, która nie stanowi stosunkowo wysokiej kwoty. Należy mieć przy tym na uwadze, iż należność ta nie musi być zaspokojona w całości. Niewykluczone jest również, iż część wierzytelności zabezpieczonych hipotecznie została już spłacona, skoro kredyty zostały zaciągnięte w 2008 r. Kredyt udzielony przez Bank Spółdzielczy w L., na podstawie którego wpisano hipotekę w wysokości 100 000 zł miał być spłacony, jak wynika z odpisu księgi wieczystej, w dniu 20.07.2009r. Należy przy tym zauważyć, iż Bank ten nie jest uczestnikiem postępowania egzekucyjnego w sprawie Km (...)i (...), co również może świadczyć, iż jego wierzytelność została przez pozwanych uregulowana. Pozwani nie wykazali w niniejszym postępowaniu wysokości zadłużenia objętego ujawnionymi w księdze wieczystej hipotekami, co zdaniem Sądu Okręgowego winni byli uczynić w sytuacji, gdy kwestionują możliwość realnego zaspokojenia wierzytelności wierzyciela w wyniku podziału majątku wspólnego.

Dodać również należy, iż w treści apelacji powód wyjaśnił, dlaczego nie występował o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika (R. K.) w trybie art. 787 kpc. Podał bowiem, iż nie dysponował na piśmie oświadczeniem pozwanej o wyrażeniu zgody na zaciągnięcie zobowiązań przez K. W..

Z tych wszystkich przyczyn orzeczono jak w pkt 1 sentencji na zasadzie art. 386 § 1 kpc.

W związku z merytoryczną zmianą wyrzeczenia zmieniono także wyrzeczenie o kosztach procesu, obciążając pozwanych solidarnie, na zasadzie art. 98 § 1 kpc, kosztami procesu poniesionymi przez powoda. Koszty te obejmowały: opłatę od pozwu w kwocie 200 zł obliczoną na podstawie art. 27 pkt 6 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 j.t.), koszty zastępstwa procesowego w kwocie 360 zł obliczone na podstawie § 6a pkt 9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r., nr 163, poz. 1349) oraz opłatę od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł wynikającą z ustawy o opłacie skarbowej z dnia 16.11.2006 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 225, poz. 1635 j.t.).

Na tej samej zasadzie obciążono pozwanych kosztami postępowania apelacyjnego, przyjmując, że koszty te stanowiły: opłata od apelacji w kwocie 200 zł obliczona na podstawie art. 27 pkt 6 w zw. z § 18 ust. 3 w/w ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 180 zł obliczone na podstawie § 6a pkt 9 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 w/w rozporządzenia.

(...)

(...)